

V
B 3
D
C.R. BIBLIOTHECA
CRACOVIENSIS
14633
4
P

Zbiór procesów
z 18 wieku

Cz. IV

Dziady

Jakoba Gieysztora
[illegible]

Z Biblioteki Jak. Kaz. Gieysztora

1. Wilno – Ryx.
2. Wigdorowicz. Wichert.
3. Katmanowicz Klaczko – Wigdorowicz.
4. — —
5. — —
6. Biskup Wileńs.
7. Żydy – Wichert.
8. — —
9. Wulfowicz – Radziwiłł.
10. Leybowicz – Menasowicz. Wigdorowicz.
11. Włościanie Stan. Wielondskiego – Walewski An.
12. Poniatowscy – Walewski.
13. Zygdiński – Micewicz – Jasiński.
14. — —
15. Hausman – Piltowski –
16. Potocki – Grodno.
17. Brzostowski Xaw. – poddani Mosiewscy.
18. Stankiewicz – Muszyński – Dedenko.
19. Domański. Szpink. Karmelici. Rudomina. Olszówko
20. Alexandrowicz – Grodno.
~~21. Ołtołorko – Gnatowski.~~ zob. 14633. III. t. V. Nr. 13.
22. Muszyński – Ryż –
Niemcewicz – Krasnodębski.
23. Tęgoborski –
24. Goszcko – Wilno.
25. — —
26. — —
27. — —
28. – Berez Kartuzi – Niemcewicz –
28a. — —
29. Stoklicki Star. – Minejko.
30. Minejko – Malinowski.
Giepster. – Pilecka.
31. — —
32. — —

33. Sokołowski — Wilno
34. — —
35 — Karmelici — Giedroyć.
36 — Świrski. — Kowno.
37. Puciłowski — Kowno
38. Kurlewiecki — Orzeszko.
39. Dowbiergu Franc. — Orzeszko.
40 — Orzeszko
41. Piaseski — Czerniecki. Wołodźkowa. Wołodźkiewicz
42. Odyniec — Zahorski — Rynge wat dyski.
43. Białopiotrowicz — Brygitki
44. Kostrowicki — Wasilewski.
45 — —
46 Tołoczko — Kamedułi Wygier.
47. Wojnicki — Pożarski. Tayler.
48. Pohl Ign. — Plater.
49. Przezdziecki — Zastaw.
50. Chrzewicz — Przezdziecki — Marcinkiewicz,
51 Marcinkiewicz — Radziwiłł, Chreptowicz
Sapieha.
52 Sapieha — przezdzieckie.
53 — —
54 Matuszewicze — Czarkowski — Bobrownicki
55. Klemreile — Matuszewicze — Czarkowski.
56. Klemreile.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

ODPOWIEDZ

JW. JP. Stanisława Ursyna Niemcewicza Konsyliarza Rady Nieust: Ssty Rewiatyckiego Sędziego Grodzkiego Brzeskiego Lit.

Z

Nieprawnemi Possessorami y Juriskwezytorem Dobr Lewoszek w Wdztwie Brzeskim Lit: położonych.

Ustawy Narodowe strzegąc naywarowniey całości Dobr Stanu Rycerskiego, y onych nieprawnego do Stanu Duchownego przeyścia naymocniey zabraniaiąc, prożną y całe niepotrzebną staną się dla Obywatelow wiadomością, kiedy Exekucya Praw zaniedbana, nie zatrzyma Xiężyod usilności powiększenia swych Dzierżaw, y kiedy dawniey nabyte sposobem w Prawie opisanym nie powrocą do Stanu Swieckiego.

Rok 1635. będąc normalnym, iest właśnie Epoką, ktora od tego czasu zabroniła Xięży nabywać Dobr leżących, y wszystkie tranzakcye temu warunkowi Prawa przeciwne znikczemnieniu y upadkowi poddała, ktorey *Volumine* 3. *na karcie* 854. *pod Tytułem: Ordynacya Rzplitey Dobr Ziemskich dziedzicznych*, następne do przypadku wypisuią się słowa:

Postanawiamy y wiecznemi czasy mieć chcemy, że na potym Dobra dziedziczne Ziemskie od stanu Rycerskiego donacyami ani wendycyami ani Sukcessyami pod iakimkolwiek pretextem nie mogą być alienowane, ani odrywane, ani zatrzymane, ale wiecznemi czasy maią byc w rękach y possessyi osob Stanu Rycerskiego.

Tą iednak Konstytucyą nie zagradzamy wszystkim Poddanym Naszym drogi do wykonania pobożnych Fundacyi, aby było wolno każdemu z Dobr swoich Ziemskich Szlacheckich quocunquie Jure acquisitis de nova radice facere fundationum ea adjecta cautela, żeby ten, ktory funduie tacto pectore in facie zupełnego Sądu Ziemskiego przy rezygnacyi rzekł te słowa sub fide honore & conscientia Deum testor, że taką fundacyą czynię de nova radice, z Dobr moich własnych żadnych pieniędzy za nie nie wziąwszy &c.

Zawsze Rzplita dosyć dawała bacznosci na utrzymanie Dobr leżących przy Stanie Rycerskim, y ślady tego w następnych Konstytucyach 1669. 1676. 1726. y nakoniec 1768. widoczne pozostaią tak dla przekonania Stanu Duchownego, że wszelkie nabycie Ziemi nie iest wolne, iako też dla pokazania drogi Stanowi Rycerskiemu do odzyskania.

Te Prawa przestrogi pogardzaiąc stan Duchowny w każdym zdarzeniu nie zapominał o sobie y starał się korzystać z łatwowierności Stanu Swieckiego, a naywidoczniey okazuie się to na JXX. Kartuzach Konwentu Berezskiego, ktorzy fundowani przez JO. XX. Sapiehow w Berezie, y dostatecznie Dobrami opatrzeni, pozyskali ieszcze

Dobra Lewoszki od niegdy Samuela Ursyna Niemcewicza Stolnika Wiłkomirskiego.

Nie wolno było Stanowi Duchownemu tylko de nova radice przyimować od Osob pobożnych fundacye za śrzodkowaniem Konstytucyi Normalney 1635. Roku. Ułatwili tę trudność JXX. Kartuzi Berezscy, kiedy ten dar Samuela Niemcewicza umianowali być de nova Radice na Altaryą przeznaczonym a wprowadzili Aktora do tego z Prawem niezgodnego funduszu, iuż to pozwoleniem mieszkania przy swoim Kościele, iuż też obietnicą modlitwy Zakonney y pogrzebieniem ciała w teyże Altaryi, iako własne Listy Przeorow Berezskich poświadczaią.

Składa się Listow w Liczbie iedenaście, w ktorych raz modlitwami Zakonnemi, drugi raz wieczną pamięcią, y pogrzebieniem ciała przy Kościele swoim, zachęcali do takiego uczynku Samuela Niemcewicza.

Stało się podług życzenia JXX. Kartuzow Berezskich, bo Samuel Niemcewicz Stolnik Wiłkomirski Dobra Lewoszki z należnościami przez siebie nabyte alienował od Stanu Rycerskiego y Prawem wieczystey donacyi w Roku 1665. Mca 8bra dnia 2. w Szydłowicach pisanym, a 1665. 7bra 5. w Ziemstwie Słonimskim przyznanym odstąpił y zrzekł się na rzecz XX. Kartuzow Berezskich.

Z tego Prawa dwoiaką brać uwagę należy: raz że Xięża Kartuzi od Leona Sapiehi w Berezie ufundowani, nowy ten przydatek Samuela Niemcewicza nie brali de nova radice, drugi raz, że gdyby takowy przyfunduszek mogł się nazwać de nova radice, tedy Samuel Niemcewicz osobistey przed Sądem Ziemskim Słonimskim nie uczyniwszy przysięgi, a zatym odstępnie od przepisow Konst: 1635. R. postępuiąc, odiął ważność swoiego funduszu, a XX Kartuzom Berezskim nie zostawił pozoru utrzymywania się przy Dobrach Lewoszkach.

Nie zamilczeli takowey krzywdy WW. Niemcewiczowie Sukcessorowie niegdyś Samuela Niemcewicza Miecznika Wiłkomirskiego, bo Alexander Ursyn Niemcewicz Miecznik Brzeski rozpocząwszy z Xiężą Kartuzami Berezskiemi Proceder, a dla niepokoiow Kraiowych y rożnych okoliczności skończyć nie mogąc, całkowitą swoią pretensyą ustąpił Synom WW. JPP. Franciszkowi Cześn: ad præsens Sędziemu Ziemsk: Brzesk: y Marcellemu Dworzaninowi J. K. Mci teraz Podstolemu Podlaskiemu Niemcewiczom.

1765. Apr: 15. datowany Maia 25. w Grodzie Brzeskim przyznany składa się Dokument.

Mocą takowego ustąpienia od Alexandra Niemcewicza Miecznika Brzeskiego sobie uczynionego, WW. Franciszek y Marcelli Niemcewiczowie nayprzod do Ziemstwa Brzeskiego via Successionis pozwawszy, Dekret Copiarum Spraw uzyskali, potym za otworzeniem Sądow Generalney Konfederacyi Oboyga Narodow, do tegoż Sądu wydali Mandaty.

1765. Maia 20. Pozew do Ziemstwa, 1765. Junii 14. Dekret Copiarum Spraw, 1773. Pozew na Sądy Konfederackie.

W takim stanie interessu WW. Franciszek y Marcelli Niemcewiczowie postrzegłszy, że Dobra przez nich Poprzednika alienowane, nie samą drogą Sukcessyi, lecz y Prawem Przywileiu Krolewskiego maią być poszukiwane, w R. 1776. 9bra 14. Dnia przed Aktami Ziemskiemi Brzeskiemi uczynili Oświadczenie wziętey przez siebie Delacyi, słowa Manifestu:

Jak tylko z Dokumentow do Sprawy z Xiężą Kartuzami Berezskiemi o Maiętność Lewoszki nazwaną rozpoczętey wynalezionych, zainformowani zostali, że ciż Xięża Maiętność od Antecessora Delatorow zagarnioną,

nioną, alienatorie przeciwko Prawom Kraiowym possyduią, tak, iż bez omieszkania, procz naturalney Sukcessyi y innych Praw na wyż wspomnioną Maiętność Delatoribus służących, Jus Delationis permittente Lege assumpserunt oświadczaią.

Wiadomo Sądowi, y tego tłomaczyć nie trzeba, że każda Delacya maiąc tylko Prawo do połowy, drugą połowę z Szafunku Krolewskiego otrzymać powinna, idąc tą drogą JW. Konsyliarz Niemcewicz, z biorąc nie tylko Jus Delationis, otrzymał nadto Przywiley Nayiaśnieyszego PANA w R. 1778. Dnia 16. 8bra, y za nim teraźnieyszy z Xiężą Kartuzami ustanawia Proceder.

W ktorey Sprawie, ponieważ tak Xięża Kartuzi Berezcy szczegulne poczynili zarzuty, tako też WJmć Pan Podstoli Niemcewicz wspoł Aktorem być się mianuie: Przeto osobno na każdey Strony wchodzący w te Sprawę dowody, czyni się odpowiedź następnym sposobem, a nayprzod:

Co do JXX. Kartuzow Berezkich.

Konstytucya normalna 1635. R. zabroniła wszelakiego przechodu Dobr leżących od Stanu Swieckiego do Duchownego, chyba przez Fundusz de nova radice zaprzysiężony przez Aktora.

Odmiennym wcale sposobem Dobra Lewoszki przeszły do XX. Kartuzow, nie są albowiem zaprzysiężone przez Aktora, iako o tym naucza Dokument w Ziemstwie Słonimskim przyznany; Nie są de nova radice, bo Bereza z kilkunastą Wsiami pierwiey przez Łwa Sapiehę nadana, Konstytucyą 1653. została stwierdzoną.

Nie mogąc zatym Xięża zasłonić się Konstytucyą 1635. R. wzywaią do swoiey pomocy dwoch innych cale do teraźnieyszey Sprawy niestosownych, to iest: 1667. y 1673.

Wzmiankowane Konstytucye, ponieważ ogulnym tytułem nadmienione w Produkcie JXX. Kartuzow, nie czynią doskonałego obiaśnienia Interessu; dla łatwieyszego zatym przekonania się, wprowadzamy one do słownie, ktorych brzmienie następnemi wyraża się słowy:

Konstytucya 1667. Volum: 4. fol: 962. pod tytułem: Fundacya OO. Kartuzow Gidelskich te ma słowa:

Dekreta Trybunalskie, względem Fundacyi Oycow Kartuzyanow w Gidlach in suo robore zostawuiąc, waruiemy Lege praesenti, ex Consensu Ordinum, aby Dobra do tey Fundacyi należące, wszystkie, iako Ziemskie, do żadnych Stanowisk, Chlebow zimowych y pobocznych, Stacyi, Noclegow, Popasow, Podwod y wszystkich in Genere Exakcyi Zołnierskich nie podlegały; y owszem wolne zostawać maią, oneribus Ecclesiae & Reipublicae salvis; ktora Konstytucya wszystkim Klasztorow tak Zakonnikow, iako y Zakonniczek, na Dobrach Ziemskich fundowanym, w Koronie y W. X. Lit. służyć ma.

Konstytucya 1673. R. Volum: 5. fol: 154. pod tytułem: Fundacya OO. Kartuzow w Berezie, te ma wyrazy:

Lubo Fundacya pomienionych Oycow Kartuzow przez W. niegdy Kazimierza Leona Sapiehę, aucta & donata Konst: Anni 1653. iest approbowana. Ze iednak tenże W. Podkanclerzy po zaszłey Konstytucyi dla lepszey wygody pomienionych Oycow dwie Wioski nabywszy przydał, tedy one do teyże Fundacyi pomienionym Oycom inkorporuiemy, y mocą tego Seymu stwierdzamy, (salvis Oneribus Reipublicae) reassumuiąc Konstytucyą Anni 1667. Klasztorom wszystkim w Koronie y w W. X. Lit: służącą.

 Samo

Samo przeczytanie wspomnionych Konstytucyi znosi wszelką wątpliwość, y nieinterssowany umysł przekonać powinno, że Alienacya Dobr Lewoszek, żadną z tych Konstytucyi zasłonić się nie może; owszem ustąpić powinny Przywileiowi Juris Caduci.

Pierwsza: albowiem Konstytucya Gidelska utwierdzaiąc Fundacyą Kartuzow w Dobrach Gidlach w Prowincyi Koronney leżącą, wszelkie Dekreta Trybunalskie zachowuie in suo robore, a Dobra Zakonne Gidelskie, iako Ziemskie, circa immunitatem Ecclesiasticam od Stanowik, Chlebow Zimowych y pobocznych y wszelkich Exakcyi Zołnierskich uwalnia.

Ten waruuek immunitatis Ecclesiasticæ rozciągnięty iest na wszystkie Klasztory Zakonnikow y Zakonniczek w Koronie y w Litwie będące.

Z tey Konstytucyi wnoszą zawodnie XX. Kartuzi Berezcy, że gdy ona rozciągnięta na Prowincyą Litewską, więc tym samym Klasztor Berezki znayduie w niey zasadę Funduszu Samuela Niemcewicza na Dobra Lewoszki.

Ale to naciągnione tłumaczenie Prawa, nie znayduie fundamentu w Konstytucyi wzmiankowaney, bo Konstytucya zostawuiąc in suo robore Dekreta Trybunalskie rzekła tylko wyraźnie o Gidłach, nie zaś o Berezie.

Zeby zaś poniższy warunek uwalniaiący od Exakcyi Zołnierskich, a rowno na wszystkie Klasztory Zakonnikow y Zakonniczek rozciągaiący się, stosować do Lewoszek Samuela Niemczewicza, to się nie zgadza z wyrazami Prawa, kiedy rzeczona Konstytucya o Exakcyach Zołnierskich pisząc, Dobr Lewoszek, a tem bardziey Approbaty Funduszu niezmieniła.

Poślednieysza Konstytucya 1673. stosuie się szczegulnie do Funduszu Lwa Sapiehy, ktory po pierwszym swoim Funduszu Konstytucyą R. 1653. utwierdzonym, przykupiwszy kilka Wsi, to iest: Radkiewicze, Dorguże, y Karczmę w Słonimie, przyłączył do Xięży Kartuzow Berezkich.

Taki bowiem iest wyraza Konst: że przykuple po Dacie 1653. R. przez Sapiehę nabyte, approbuie na rzecz Kartuzow Berezkich; Zeby to zawodne przypuścić mniemanie, że pretextem przykupli Lwa Sapiehi, Approbata Konst: 1673. rozciąga się na Dobra Lewoszki, tedy pierwiey trzeba tego dowieść, że Sapieha Dobra Lewoszki od Niemcewicza nabywszy, fundował Kartuzom.

Ale kiedy złożoney komportacyi Dokumenta przeświadczaią: że Niemcewicz sam przez siebie Dobra Lewoszki nabyte, przeciwko Prawu 1635. R. ustąpił Zakonnikom, nie mogą zstym Xięża Kartuzi zasłaniać się wspomnioną Konstyt: ktora Sapieżyńskiemu Funduszowi iedynie służąc, na Dobra Lewoszki Samuela Niemcewicza rozciągać się nie może.

Trzeci dowod przynoszą Xięża Kartuzi: że Krol Michał w R. 1673. Miesiąca Kwietnia dnia 13. wydaiąc Przywiley Approbationis na Fundacyą Berezką Lwa Sapiehy Podkancl: Lit: dołożył razem Dobra Lewoszki Samuela Niemcewicza.

Gdyby natura Dobr w przechodzie od Stanu iednego, do drugiego przez Prawa zakazanym mogła brać ważność z Przywileiow Pouniowego Monarchy, tedy uie trzebaby było starać się o Konstytucye, bo wola Panniącego zastępowałaby wolą samowładney Rzplitey. Ale kiedy powszechne każdego doświadczenie uczy, że Przywileie wszystkich Krolow w Republikantskim Naszym Narodzie po Unii aż do Daty Panuiących, nie maią tey ważności, co same Narodu Prawa, czemuż nie bliżey usprawiedliwiać się przychodzi XX. Kartuzom, że Przywiley ten iest wydany na mocy Prawa,

y że

y że Fundusz Lewoszek opiera się na ważności Konstytucyi, nie zaś na Przywileiu.

Przywiley Panuiącego, ieżeli kto uprosi podstępnie nad Opisy y warunki Prawa, zostaie wolność mowienia w Sądzie przyzwoitym o iego dobroć, lub nikczemność, y na rozpoznanie takowych Sporow, Sąd Zadworny Krolewski iest naturalną Juryzdykcyą.

Nie iest tedy wykroczeniem mowić przeciwko Przywileiowi, bo to iest wolnym z Prawa, iako podobnież dobroć Przywileiu nie z Tytułu samego ma się dowodzić, lecz z iego do Prawa stosowności, na fundamencie ktorego wychodzi.

Taką ogulną o Przywileiach Krolewskich, wspartą na Prawie zadeklarowawszy konkluzyą, zbliżmy się do Przywileiu Krola Michała.

Wnoszą Xięża Kartuzi, że ten Przywiley Krola Michała mocą Prawa wydany, wzmieniaiąc per specificum Dobra Lewoszki Samuela Niemcewicza, tak iest ważny na rzecz ich Klasztoru, iak gdyby Dobra Lewoszki wyraźnie w Konst: weszły.

Jest to tłumaczenie nie wsparte na żadnym Prawie, wiemy albowiem z powszechnych Ustaw Narodu, że tłumaczenie Prawa, y obiaśnienie oboiętności w Konst: znayduiących się, w żadnym czasie nie należało do Przywileiow Krolewskich, tylko do przyszłych Seymow a po ustanowieniu Rady Nieustaiącey, obowiązki takowe przeniesione do tey Magistratury. Nic z Przywileiow tedy Krolewskich, ale z pośledenieyszych Konst: trzeba pokazać obiaśnienie tey wątpliwości.

Od tego czasu, a nawet po Dacie Cessyi od Alexandra Niemcewicza Miecznika Brzeskiego, od R. 1765. tyle iuż upłynęło Seymow, a przecież Xięża Kartuzi Berezcy, nie szukali obiaśnienia tey wątpliwości przez Konst: y onych nie składaią.

Dołożenie w Przywileiu Krola Michała Dobr Lewoszek, iest szczegulnie dowodem podstępu publicznego, ktory przez Stan Duchowny przeciwko Stanowi Rycerskiemu iest popełniony. Nie można takowemi wybiegami zakryć alienacyi, y owszem podstępy Xięży Kartuzow z krzywdą Stanu Rycerskiego tym widoczniey pokazuią się, że oni Przywiley swoy datowany niby na Seymie przynoszą do Sądu, a publicze Akta świadczą przeciwnie, że Seymu natenczas nie było.

Seym albowiem 1673. zaczął się Dnia 4. Stycznia y twarł przez sześć niedziel bez żadney prorogacyi; bierzemy nato swiadectwo z Woluminu 5. fol. 87. w tesłowa: *Konstytucye Seymu Walnego Koronnego ex Consensu totius Reipublicæ sześć Niedzielnego Ordynaryinego w Warszawie R. 1673. Dnia 4. Miesiąca Stycznia odprawuiącego się.*

Biorąc zatym od 4. Stycznia czas Sześcioniedzielny Seymu Ordynaryinego wypłynął Dnia 14. Miesiąca Lutego; a Przywiley maiący na sobie Datę Dnia 13. Kwietnia, pokazuie się być nie na Seymie, lecz we dwa Miesiące zupełnie po Seymie wydanym.

Podobnież drugi Przywiley Krola Jana w R. 1676. Dnia 20. Marca niby na Seymie wydany, nie zgadza się z Wiarą Publiczną; bo Seym ten zaczęty Dnia 5. Febr: *iako o tym bierzemy świadectwo z tegoż Woluminu z Konst: pod tytułem: Denuntiatio Regis Coronati na Karcie 328. drugiey pod tytułem: Literæ Juramenti præstiti na Karcie 330. trzeciey pod tytułem: Confirmatio Generalis Jurium na Karcie 332.* Skończył się Dnia 17. Marca, a Przywiley maiąc na sobie Datę Dnia 20. Marca pokazuie się być we trzy Dni po Seymie nie zaś podczas Seymu wydany.

W teraźnieyszym przypadku Sprawy, stanąć należy na tym przekonaniu, że Przywiley nie iest to samo, co Konstytucya, bo Przywiley podpada rozpoznaniu w Sądzie Zadwornym Krolewskim, iako naturalney na ten gatunek Spraw Magistraturze, a Konstytucyą Krаiową, choćby z krzywdą Prywatnych Osob zaszłą, każdy Obywatel bez sprzeczki przyiąć y szanować powinien.

Każdy Obywatel żyiący pod Prawem zna tę przyzwoitą między Konst: a Przywilem Rożnicę; Wszakże kiedy JXX. Kartuzom podobało się wnieść tę Kwestyą, y Przywileie swoie, iakoby na Seymie wydane,

dane, podnieść do tey ważności, co same Konstytucye, było obowiązkiem JW. Niemcewicza okazać nayprzod widoczną y dotykalną Dystynkcyą między Konstytucyą a Przywileiem, potym odkryć publiczną krzywdę Stanu Rycerskiego, że Xięża Kartuzi Przywileie swoie mianuią być pod czasem Seymu nastałemi, ktore doniesienie nie zgadza się z publiczną Metryk Kraiowych wiarą.

Mogą ieszcze zarzucić XX. Kartuzi Berezcy, że gdy Konstyt: 1778. R. pod tytułem: Kaduki wszelką Possessyą od 50. lat nie zakwestyonowaną Prawu Kaduka nie podpadać uznała; przeto Przywiley JW. Niemcewicza w R. 1778. dnia 16. 8bra podpisany rygorowi tey Konst: podpadaiąc, żadnego w tey Sprawie zysku nie przynosi.

Ale zarzut ten uprzedzamy dwoiaką odpowiedzią, nayprzod składaiąc Oblątę Konstyt: z Grodu Warszawskiego wyiętą, ktora pierwszość Przywileiu JW. Niemcewicza, niżeli uchwaloney Konstytucyi ukazuie. Powtore: że chociażby Konstyt: uprzedziła Przywiley JW. Niemcewicza, tedy Possessya Dobr Lewoszek nayprzod w R. 1765. przez Donacyą Aleksandra Niemcewicza, potym w R. 1765. przez zapozwanie do Ziemstwa Brzeskiego, y przez Dekret Copiarum Spraw w tymże Sądzie, niemniey przez zapozwanie do Sądow Generalney Konfederacyi w R. 1773. zakwestyonowana, spokoynego przez lat 50. Dzierżenia nie maiąc za sobą, nie może się cisnąc pod zasłonę Konstyt: 1778.

Prożno JXX. Kartuzi Berezscy na czele Produktu swoiego zmnieyszaiąc Possessyą Dobr Lewoszek do kilkunastu Włok, mienią być uczestnikami w tychże Dobrach WW. JPP. Górskiego Skarbnika, Krzywobłockiego, Stępkowskich, Wołącewiczow, y X. Prezbitera Berezskiego, kiedy teraz na Sądzie nie idzie kwestya o wielość Dobr, ale o niedobroć Possessyi przez XX. Kartuzow zadzierżaney.

Będzie to staraniem JW. Niemcewicza, po uzyskaney przez Dekret Assessorski Inekwitacyi, rozeprzeć się z JPP. Possessorami in Foro Competenti, a XX. Kartuzi Narzutem takowych obiekcyi nie mogą zasłonić swoiey przeciwko Prawom alienacyi.

Nie maią żadnego do Dobr Lewoszek Prawa, tylko z daru Samuela Niemcewicza, ktory w R. 1665. wziął swoie nastanie z wyraźnym przestępstwem Prawa 1635. R. Nie iest de nova radice, y nie iest zaprzysiężony; więc Prawo Xięży nie wsparte na Konstytucyi normalney nie może dla nich gruntować Aktorstwa w Dobrach Lewoszkach.

Wezwane Konstyt: 1667. y 1673. iedna Gidelska approbuiąca Fundusz w Gidlach, y uwalniaiąca Klasztory y Mniszki od noclegow Zołnierskich, Stacyi y rożnych Exakcyi, druga 1673. approbuiąca Fundusz Sapiehy w Dobrach Berezie, y iego od Zygmunta Przecławskiego przykuple.

Dobra Lewoszki nie są attynencyą Gidelską, więc Konstytucya pierwsza do nich niestosownie wezwana, nie są też ani przykuplą Lwa Sapiehy, ani iego Funduszem, więc pod Konstytucyą powtorną podciągane być nie mogą; a JW. Niemcewicz, ktory Prawo Delacyi połączył z Prawem Krolewskim Juris Caduci, nietylko osięgnąć ma Dobra Lewoszki, lecz nadto odzyskać użytki nieprawnie przynaymniey od Daty Procederu wybierane, Inwentarz domowy, zasiewy y wszelkie depozyta zeszłego Samuela Niemcewicza, w czym Aktow Inkwizycyi, Kalkulacyi y Weryfikacyi zakładamy prozbę.

Co do W. Podstolego Niemcewicza.

Wszelkich Possessyi sposobem alienacyi od Stanu Rycerskiego do Duchownego przechodzących, założyła nieważność tylekroć rzeczona Kost: 1635. R. y tranzakcye w tym sposobie zaszłe, za nikczemne deklarowała. Pomimo warunki tey Konstyt: y kilku poślednieyszych, to iest: 1676. 1669. kiedy Stan Duchowny z wzgardą Prawa Publicznego z łatwowiernością Obywatelow pomnażał swoie

Dzier-

Dzierżawy, Rzplita na Seymie 1726. R. powtorzyła rygor o Alienacyach ustanowiony, wszelkich takowych Dobr połowę ad fiscum, połowę ad Instantiam cujuscunque Nobilis przeznaczaiąc

Cała kwestya W. Podstolego do teraźnieyszey Sprawy wprowadzona opiera się na tym, że Kostyt: 1635. założywszy nullitatem tranzakcyi alienacyą znaczących, zwraca Dobra alienowane do Sukcessorow krwi; a Konstyt: 1726. pierwsza iest w porządku Prawa, ktora otwiera drogę Delacyi, & fisco.

Z tego zawodnego mniemania wnosi W. Podstoli, że na Alienacye przed R. 1726. nie idzie Delacya, ale Sukcessya. Twierdzi zatym odstępnie od Prawa, że Jegomości Sukcessya zmnieysza ważność Delacyi JW. Stanisława Niemcewicza.

Takową wątpliwość rozebrać należy przez szczegały, y doyrzeć w niey błędu, ktory widoczney opiera się prawdzie. Wyprzeć nie można, że Alienacya przez niegdyś Samuela Ursyna Niemcewicza w Dobrach Lewoszkach dopełniona, uprzedza Konstyt: 1726. Roku ale Proceder W. Podstolego y iego Poprzednikow w Ziemstwie Brzeskimintentowany, iest po Konstytucyi.

Już natenczas skutki Prawa 1726 R. zostały rozciągnięte ogulnie, nie można więc w teraźnieyszym Procoderze przeczyć JW. Stanisławo- Niemcowiczowi, że on po Konstyt: 1726. R. nie może się odwołać do iey rygoru y brzmienia.
łać do iey rygoru y brzmienia.

Ale bliżey przekonywamy W. Podstolego, pytaiąc się z kąd wziął te mniemanie, y na iakim grutuie Prawie? Ze Delatio cujuscunque Nobilis, & Fiscus nie idą w Dobrach alienowanych przed Konstyt: 1726. Roku?

Trzy są Prawa uprzedzaiące R. 1726. zabraniaiące Alienacyi, to iest: 1635. 1669. y 1676. We wszystkich nieznaydzie wspomnionego warunku W. Podstoli, a w Konstyt: 1726. R. o Delacyi & de fisco czytaiąc wyrazy, kiedy z tego powodu śmie burzyć Przywiley y dylacyą JW. Niemcewicza; przeto wchodząc w dostateczne zrozumienie tey Konstytucyi, wzywamy oney dosłownie następnym sposobem:

Jednak że po Konstytucye Anni 1635. wiele Klasztorow y Zakonow, także Xięży Plebanow utriusque Ritûs wiele Dobr do Duchowieństwa vario titulo, częścią za Zapisami &c częścią prætextuosim fundationibus non secundum dispositionem Konstyt: 1635. circumscriptam factis poprzyczyniali, przeto reassumuiąc &c: cavetur, aby żaden nie ważył się, cualicunque titulo, Dobra Mieyskie, lub Ziemskie do Stanu Duchownego &c: avellere, alias takowe Actus pro nullis & irritis. deklaruiemy, y wszelkie takowe Dobra. ad Delationem cujuscunque Nobilis Confiscationi subjacere maią, ktorych połowa Delatori, a druga połowa ad distributivam Nostram Jure Caduco personæ Nobili conferenda należeć ma.

Jeżeli z wyrazow tego Prawa bierze grunt swoiey objekcyi W. Podstoli przeciwko JW. Konsyliarzowi, tedy niech raczy przychylić swoie przekonanie, do nieoboiętnych słow teyże Konstyt: ktora nietylko na przyszłość założyła ten Delatorowi & Fisco Regio warunek, ale też zaięła czas przeszły przez słowa dosyć iasne y zrozumiane; *Jednak iż po Konstyt: Anni 1635. wiele Klasztorow y Zakonow &c.*

Zkądże te mniemanie swoie wyprowadza W. Podstoli, że Delacya wzięła swoie nastanie od R. 1726 kiedy taż sama Konst: zaymuie czas wszystich alienacyi od R. 1635. nastąpionych.

Bliżey iest wnosić wpatruiąc się w słowa Konstytucyi, że nie iest żadna prawna Delacya, chyba wraz z Przywileiem Krolewskim Juri Caduci, bo Konst: upewnia o tym wsłowach: *Ktorych połowa Delatori, a druga połowa od distributivam Justitiam Nostram Jure Caduco Personæ Nobili Conferenda, należeć ma.*

Sciśley zatym konfrontuiąc Prawo, lepsza iest Delacya JW. Stanisława Niem-

cewicza, przy Juris Caduci Przywileiu, aniżeli Delacya W. Podstolego prosta niemaiąca tych zasobą solenności.

Ale na dostatecznieysze przekonanie W. Podstolego wzywamy iego czynności y własnego Manifestu w R. 1776. 9bra 14. dnia w Ziemstwie Brzeskim uczynionego, ktory pod Kategoryą z Xiężą Kartuzami do słownie wypisany, teraz tylko powtarza się ad Casum, że W. Niemczewicz w tenczas Woyski teraz Podstoli Mielnicki Wctwa Podlaskiego procz naturalney Sukcessyi, sam Oświadczał Delacyą.

Niehże Sąd raczy uważyć te Kontradykcyą wiednych ust wyznaniu popełnioną; twierdzi w teraźnieyszym Procedowaniu W. Podstoli, że Delacya na Dobra przed Konst: 1726. R. alienowane, nie idzie, a przecież sam w R: 1776. Oświadcza Delacyą, y sprzeciwiaiąc się swoiemu Procedowaniu nie przynosi do Sądu pewnego przekonania.

Nietrzeba tłumczyć Prawa, od ktorego czasu wzięła nastanie Delacya y konfiskata, kiedy sam W. Podstoli w Processie 1776. Oświadczył Delacyą. Znał iey potrzebę y konieczność podług Konst: 1726. R. ktora nieroździelnie z Przywileiem Krolewskim chodzić powinna, y w Przywileiu JW. Konsyliarza Niemcewicza połączona, pierwszość Prawa okazuie przed pretensyą W. Podstolego.

Ale gdyby przyszło stosować się do Dylacyi W. Podstolego w R: 1776. przez Proces oświadczoney, tedy ona wzięta razem z W. Framiszkiem Niemcewiczem Sędzią Ziem: Brzeskim niedaie Jegomości Prawa, tylko do połowy, a dzieląc tę połowę z Delacyą W. Framiszka Niemcewicza Sędziego Ziem: Brzeskiego do Czwartey części całości Dobr Lewoszek.

W. Framiszek Niemcewicz Sędzia Ziem: Brzeski iakiekolwiek miał Prawo ze swoiey Delacyi, takowe w całku przelał na Osobę JW. Konsiliarza przez Prawo w R. 1787. Januar: 13. Dattne Eorundem w Ziem: Brzeskim przyznane, ktore in Orginali składa się.

Stosuiąc się zatym do Delacyi y processu W. Podstolego, nie wypada w teraźnieyszym Procederze tylko część czwarta; za coż pomimo tę wyraźność Prawa, naypodchlebniey nawet dla Jegomości tłumaczona, oswiadcza pretensyą swoią do połowy.

Niezamilczał w swoim Produkcie W. Podstoli, że pretensya Sukcessyi, przez Konst: Delegacyiną 1775. R. odesłana na ostateczne rozzpoznanie do Ziemstwa Pińskiego, y wtym sposobie wyniesiony przyłączył Mandat. Czy więc Sądowi Assessorskiemu z da się sądzić Sprawę in foro przez wszystkie strony pro Competenti uznanym, czy odesłać do Ziemstwa Pińskiego, JW. Niemcewicz z Dokumentow y Konstytucyi rzecz maiąc o Alienacyą Dobr Ziemskich z JXX. Kartuzami Berezkiemi kończy na konkluzyi stosowney do Prawa; Ażeby.

1mo. Przywiley Juris Caduci wraz z Delacyą był utwierdzony.

2do. Pretensya W. Postolego Niemcewicza ma upadać, iako niestosowna do Kost: 1726. R.

3tio. Ażeby Sąd Assessorski raczył uznać Inekwitacyą do Dobr Lewoszek przez Urząd ad Libitum użyty in spatio niedziel czterech cum Calculatione od Daty Procederu, oraz cum Actibus Inquisitionis & Verificationis.

4to. Zwrocenia wydatkow Prawnych naymniey Czerwonych Złł: 200.

